

A Magyar Geocaching Közhasznú Egyesület

Kövecs Bálint és Kövecs Ferenc

2015.05.04.

1. Bevezető

1.1 Témaválasztás

Szervezésmódszertani dolgozatom témájaként egy nemzetközi szabadidős tevékenység független hazai szervezetét választottam, mert családi kapcsolatok révén megfelelő rálátással rendelkezem a szervezetre és tanulmányaim, a témával kapcsolatos olvasmányaim és interjúk alapján számos hasznosítható jobbító javaslat fogalmazódott meg bennem.

1.2 A téma jelentősége, aktualitása

A geocaching - a GPS-es kincskeresés - minden korábbinál nagyobb számszerű fejlődésen ment keresztül az utóbbi években - köszönhetően előbb az autós navigációk majd a GPS-vevő chipekkel felszerelt okostelefonok dinamikus elterjedésének.

A hazai geocaching kimondott célja - a virtuális útikönyv-paradigma - fontos szerepet játszhat a technikai újdonságok, műszaki eszközök iránt fogékony, ám mozgásszegény életvitelt folytató polgárok életmódjának megváltoztatásában.

1.3 A dolgozat célkitűzése

Jelen munka fő célja a Magyar Geocaching Közhasznú Egyesület jellemzése, a jelenlegi folyamatszervezési módszerek elemzése és ezek alapján a szervezet működésének javítását célzó javaslatok kidolgozása.

1.4 A gyakorlati alkalmazás lehetőségei

Az egyesület a napokban tartja éves rendes közgyűlését, ahol várhatóan mód nyílik az elemzés bemutatására illetve a javaslatok bevezetésének megfontolására.

2. A jelenlegi Egyesület kialakulása

2.1 Az Egyesület előzményei

Az Egyesület megalakulása előtt a nemzetközi geocaching játék közel négy éves múlttal rendelkezett. A világelső geoláda 2000. május 3-án került elhelyezésre Oregon államban¹. Bő egy évvel később Magyarország is felkerült a nemzetközi játék térképére, amikor 2001. június 24-én Pilisborosjenő határában elrejtették az

¹ http://www.geocaching.com/seek/cache_details.aspx?wp=GCF&title=the-original-stash [Hozzáférés: 2015. 05.05 06:08]

első magyar ládat². Rá egy hétre az index.hu - akkoriban igen népszerű - fórumán az elrejtő megnyitotta a Geocaching topikot.³ A kínálkozó lehetőséget gyorsan felismerő Kumin Ferenc pár nap múlva regisztrálta a geocaching.hu domént⁴, majd elindította az első - statikus - honlapot. (Ez már on-line nem érhető el.) A lassú kezdeti indulást követően után az elrejtett ládák száma egyre szaporodott:

Geoládák száma a geocaching.hu honlapon ⁵	
Dátum	Darab
2001.07.01.	1
2001.10.01.	25
2002.01.01.	59
2002.04.01.	167
2002.07.01.	295
2002.10.01.	431
2003.01.01.	478
2003.04.01.	540
2003.07.01.	620
2003.10.01.	740
2004.01.01.	823

Az új geoládák gyarapodása és térbeli terjedése hamarosan új problémákhoz vezetett: az Aggteleki Nemzeti Park vezetősége⁶ a területükön elhelyezett geoládákat természetkárosító hatásúnak ítélte meg és felszólította a honlap üzemeltetőit, illetve a doménnév tulajdonosát a tevékenység megszüntetésére - komoly bírság kilátásba helyezésével.

A helyzetet a közösség vezetői két oldalról is próbálták orvosolni: egyrészt 2004. júliusától a geoládákat a honlapon történő megjelenés előtt bírálatnak vetették alá⁷, másrészt a tevékenység működtetésére 2004. augusztus 18-án egyesületet alapítottak⁸.

2.2 A zárt egyesület időszaka

Az egyesület alapítói szándékától fogva egy zárt, limitált létszámú közösségként működött, ahová "rendes", szavazati joggal bíró tagként nem lehetett bekerülni. A szervezet zártsága melletti fő érv annak az elméleti lehetőségnek a megakadályozása, hogy egy,

2 http://www.geocaching.com/geocache/GCD68_fakecastle [Hozzáférés: 2015.05.05. 06:12]

3 <http://forum.index.hu/Topic/TopicDescription?t=9039507> [Hozzáférés: 2015.05.05. 06:31]

4 <http://www.domain.hu/domain/domainsearch/whois.html?domain=geocaching.hu&ekes=geocaching.hu> [Hozzáférés: 2015.05.05. 06:37]

5 <http://geocaching.hu/caches.geo?ob=dateposted2359> [Hozzáférés: 2015.05.05 07:06]

6 http://gpsgames.hu/files/georadio/georadio001_20101022_kumin.mp3 [Hozzáférés: 2015.05.05 08:47]

7 <http://geocaching.hu/caches.geo?id=1116> [Hozzáférés: 2015.05.05 08:10]

8 <http://geocaching.hu/documents.geo?id=jkv20040818> [Hozzáférés: 2015.05.05 08:15]

a honlap és a játék "lenyúlására" létrejövő konspiratív csoport tömeges belépéssel az eredeti tagokat leszavazza és új irányba vezesse a közösséget.

A potenciális ellenségkép, a közös mítosz bő négy éven keresztül biztosította a csoportkohéziót és sikeresen fenntartotta a vezető "kaszt" hegemoniáját. A csoporton kívüliek anyagi erőforrásainak bevonására az alapítástól az ún. pártoló tagság intézményét vezették be, amely döntési (szavazati) jogot nem, csak tanácskozási jogot keletkeztetett.

Ebben az időszakban a formális szervezeti struktúra úgy nézett ki, hogy az egyesület (rendes tagi) teljes létszáma 15 fő volt, akik közül 5 főt választottak elnökségi tagnak.

Megtartották a törvény által előírt évi egy rendes közgyűlést és legalább egy elnökségi ülést, de a tényleges döntéshozatal túlnyomó hányada a honlap zárt fórumán zajlott. A szervezet működésének fő irányát az elnök Kumin Ferenc szabta meg, műszaki kérdésekben Kolesár András bírt kizárólagos tekintéllyel. Az új geoládák moderációjában, elbírálásában a teljes tagság részt vett. A rendezvények lebonyolításában a többség közreműködött, de néhányan kimaradtak ebből a munkából. A fórummoderációt és a természetvédelmi engedélyeztetési ügyeket néhány, többnyire elnökségi tag végezte.

2.3 Az egyesület válsága

Néhány év után belső és külső okok következtében az egyesület szervezeti válságba került.

Az egyik belső ok a sajátos hatalmi struktúrából adódott, amit egy játékos így foglalt össze: "A geopápáé és a teljesen zárt egyesületé a hazai GC!"⁹ Lényegében megkérdőjelezhetetlen, kinyilatkoztatás-szintű tekitélyt képviselt az alapító-elnök - ám ahogy teltek az évek, egyre kevesebb időt és energiát fordított a közösség illetve az egyesület napi, operatív irányítására. A "kormányos nélküli hajó" a jó szeleknek és a zátonyoktól mentes vizeknek köszönhetően szárnyalt, amíg néhány lelkes tiszt elvégezte a napi rutinmunkát. Azonban a komolyabb külső kihívások kezelésére alkalmatlan volt ez a struktúra.

Másik belső ok az oldal korábbi dinamikus, szinte napról napra történő fejlődési időszakának vége, egy megrekedés, megtorpanás, ami az egyszemélyes "fejlesztőgárda" érdeklődésének, fejlesztésre és hibajavításra alkalmas idejének megfogyatkozása miatt következett be. Az informatikai, telekommunikációs ágazat drámai változásai néhány év alatt elavulttá tették a korábban innovatív honlapot és a felhasználók elégedetlenségéhez vezetett.

További belső ok volt a tagság nagyobbik részének passzívvá válása, amit a kezdeti lelkesedés elmúlása, munkahely-, munkakörváltás vagy egyszerűen az érdeklődés csökkenése váltott ki. Ennek komplementereként néhány tag kifejezetten aktív, ügybuzgó lett és - konkrét formális státuszától függetlenül -

9 http://www.geocaching.hu/forum.geo?action=thread&id=geocaching&message_id=36418 [Hozzáférés: 2015.05.05 19:14]

átvette a szervezet de facto irányítását.

A három belső tényező nem vezetett volna feltétlenül az egyesület válságához, hiszen a "szekér" a tehetetlensége, kezdeti lendülete miatt ennek ellenére is haladt, de "ante portas" is komoly erők munkáltak. A játék első hat-hét éve alatt kinevelődött egy olyan, a geocaching közösség értékei iránt elkötelezett, egymással szoros, szinte baráti kapcsolatban álló csoport, amely készült a hatalomátvételre.

2.4 Az átmeneti időszak

Az egyesület tisztségviselőinek megbízatása öt évre szólt, ezért 2009. augusztus 8-án tisztújító közgyűlés¹⁰ összehívására volt szükség. Az addigi alapító-elnök helyett az effektív munka nagy részét végző Kolcsár Imre kapott megbízatást az elnöki tisztségre. További kezelendő problémát okozott az, hogy az év korábbi részében öten kiléptek és ezáltal az egyesület taglétszáma a törvényileg előírt minimumra, tíz főre apadt. Emiatt 2009. november 28-án - a jelentkezők alapos megrostálása után - négy jelentkezőt felvettek¹¹.

A 2010. május 13-án a régi tagok nagy része távolmaradt, míg az új tagok jelen voltak az éppen határozatképes rendes közgyűlésen (7 fő 13 tagból). Az elnökséget visszahívták majd a létszámát öt főről háromra csökkentve új elnökséget választottak, amelybe egy régi tag (Kolcsár Imre elnök) és két új tag került be.

Az új elnökség nem volt hosszú életű: első elnökségi ülése után az egyik tagja lemondott¹² majd az emiatt összehívandó rendkívüli közgyűlés előtt az elnök is benyújtotta lemondását. A többségében újonnan csatlakozott tagok maguk közül választották meg a pótlandó két elnökségi tagot, így a hatalomátvétel megvalósult.

2.5 Konzolidáció

A restaurációtól tartva az új elnökség további tagokat vesz fel a 2011. január 8-i elnökségi ülésen¹³ és a rendes közgyűlésen egy technikainak tűnő alapszabály-módosítással biztosítja¹⁴, hogy a tagságukat le nem mondó alapítók ne befolyásolhassák az egyesület további működését.

Ezután is folytatódik az intenzív tagfelvétel, a 2011. március 6-i elnökségi ülésen¹⁵, amit ismét közgyűlés követ 2011. március 27-én, ahol az elnökség létszámát újra öt főre emelik¹⁶ valamint felügyelő bizottságot választanak.

A 2011. május 30-i elnökségi ülésen újabb lépést tesznek a "múlt

10 <http://geocaching.hu/documents.geo?id=jkv20090808> [Hozzáférés: 2015.05.05. 20:21]

11 <http://geocaching.hu/documents.geo?id=jkv20091128> [Hozzáférés: 2015.05.05. 20:32]

12 <http://geocaching.hu/documents.geo?id=mgketajekoztato20101017> [Hozzáférés: 2015.05.05. 21:05]

13 http://www.geocaching.hu/files/egyesulet/jegyzokonyv_20110108_elnoksegi.pdf [Hozzáférés: 2015.05.05. 21:14]

14 http://www.geocaching.hu/files/egyesulet/jegyzokonyv_20110116_kozgyules.pdf [Hozzáférés: 2015.05.05. 21:21]

15 http://www.geocaching.hu/files/egyesulet/20110306_Elnoksegi_jkv.pdf [Hozzáférés: 2015.05.05. 21:26]

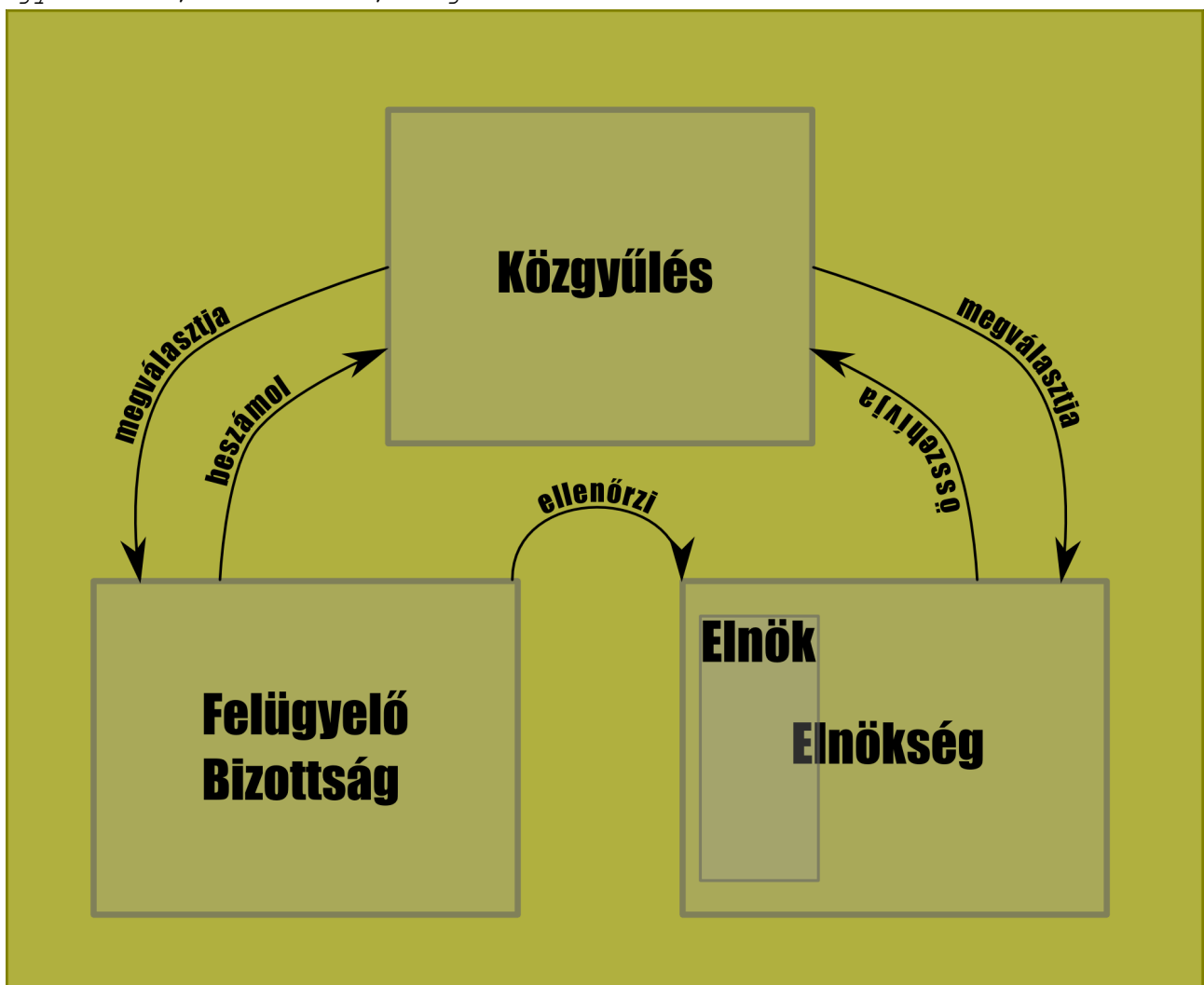
16 http://www.geocaching.hu/files/egyesulet/20110327_kozgyules_jkv-3.pdf [Hozzáférés: 2015.05.05. 21:28]

végképp eltörlése" felé három alapítótag - tagdíjfizetés elmaradásával indokolt - kizárásával¹⁷. A műveletet a 2011. szeptember 10-i elnökségi ülésen megismétlik: az addig megmaradt négy alapítótagot (köztük az "geopápát") is kizárják.¹⁸ Ezzel lezárul a teljes hatalomátvétel közel két éves időszaka.

3. Az egyesület szervezete

3.1 Az egyesület formális szervezete

Az egyesület szervezete két rétegben vizsgálható. Egyrészt van egy hivatalos, formális réteg, amely a hatályos jogszabályok alapján került kialakításra. Ennek legfőbb döntéshozó szerve a tagok összességét magában foglaló közgyűlés. Operatív vezetését a közgyűlés által megválasztott öt tagú elnökség végzi, élén az elnökkel. A jogszabályoknak történő megfelelést a három tagú, szintén a közgyűlés által választott felügyelő bizottság ellenőrzi. Szakfeladatok ellátására a tagság (elektronikus úton) külön munkacsoportokat, illetve funkcionáriusokat választ: geoláda-moderátorok, fórummoderátorok, természetvédelmi ügyintézők, LádaDokik, LogBírók.

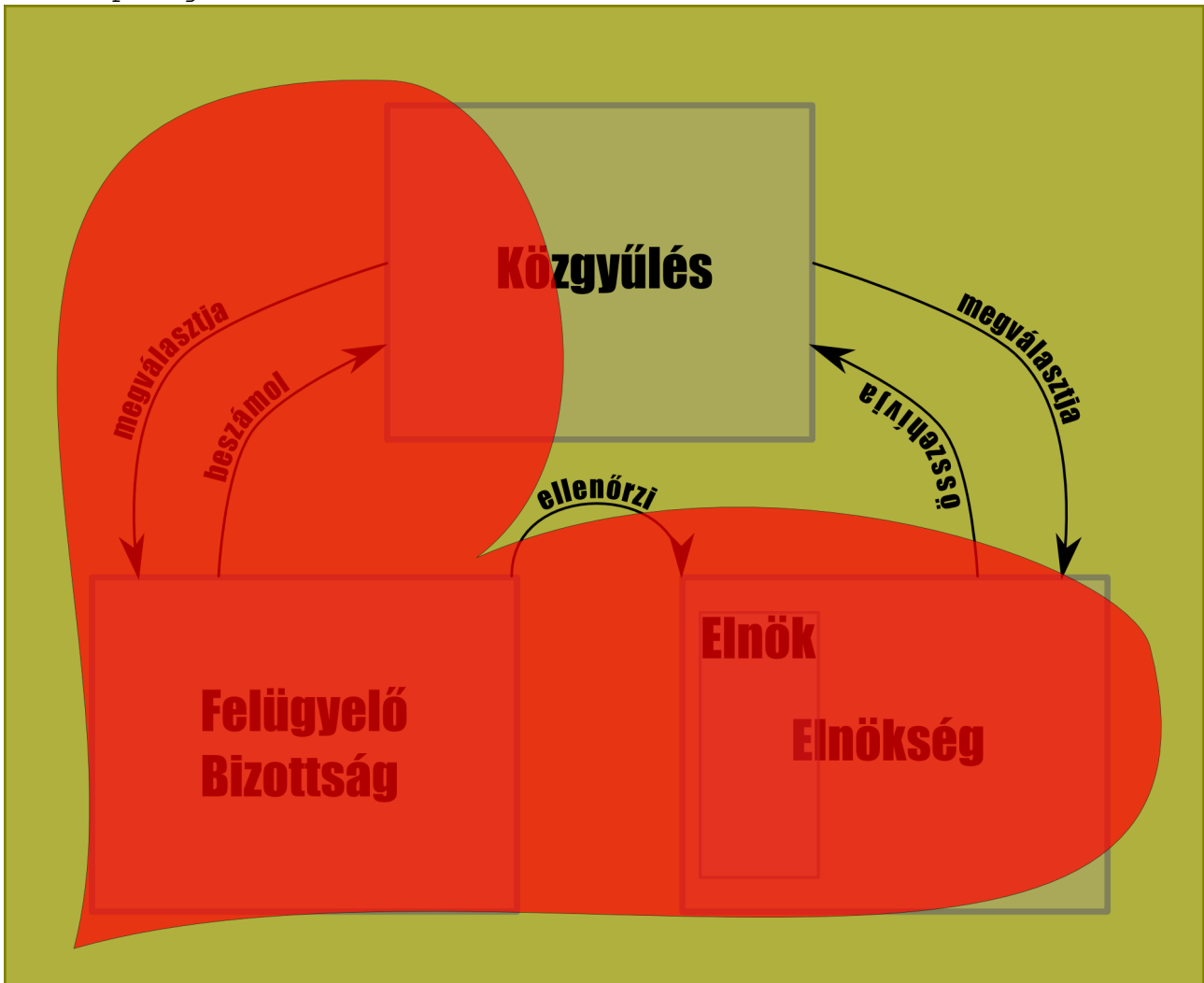

17 http://www.geocaching.hu/files/egyesulet/20110530_Elnoksegi_jkv_nyilv.pdf [Hozzáférés: 2015.05.05 21:33]

18 http://www.geocaching.hu/files/egyesulet/20110910_Elnoksegi_jkv_nyilv.pdf [Hozzáférés: 2015.05.05 21:36]

3.2 Formális és informális viszonyok

A másik, informális réteget - melynek pontos feltérképezése empirikus csoportdinamikai vizsgálatot igényelne - az egymás iránti lojalitás, a "ki kinek a barátja" határozza meg. Ez alapján más kép rajzolódik ki.

3.3 Egy folyamatszerkezési példa

A szervezet egyik fő kibocsátása a kereshető, turisztikai szempontból is érdekes geoládák léte. Ezt a következőképpen biztosítják:

1. Közvettesnek egy geoláda-moderátori pályázati kiírást, amelyre az egyesület tapasztalt tagjai jelentkezhetnek.
2. A tagság részére a jelentkezők közötti választási lehetőséget biztosítanak a felhasználói nevek és a hozzájuk tartozó motivációs nyilatkozatok közzétételével.
3. A megfelelő tapasztalattal rendelkező rejtők egy erre a célra szolgáló webes felületen bejelentik az elképzelésüket a tizenkét tagú moderációs testületnek.
4. A moderációs testület tagjai néhány objektív és számos szubjektív szempont alapján döntenek a publikálás engedélyezéséről.

5. A már publikált geoládák oldalain a megtalálók hosszabb-rövidebb értékelést tesznek közzé a megtalált láda és a felkeresett helyszín jellemzőiről.

6. A problémára utaló negatív értékelések, jelzések alapján a LádaDoki megkeresi ez elrejtőt, tájékoztatja az állapotokról és javaslatot tesz a javításra.

A fő problémát abban látom, hogy az ügyek, felhasználói visszajelzések kezelése esetleges, túl sok spontán, kiszámíthatatlan elemmel.

4. Jobbítási javaslatok

A már közzétett, de figyelembe nem vett, meg nem valósított jobbítási lehetőségek összefoglalója:

"konceptió - azaz tudnunk kell, hogy hová akarunk eljutni, merre akarunk menni. Ennek eldöntését nem bízhatjuk a fejlesztőre, hiszen az ő dolga nem ez - ráadásul ellenérdekelt is lehet (pl. a közösségi fejlesztési modellel szemben). Jó lenne ha olyanok segítenék az irány meghatározását, akik elkötelezettek a játék iránt és van fogalmuk arról, hogy technikailag hogyan működnek az ilyen rendszerek. Nevezhetjük őket akár szakértői/tanácsadó bizottságnak is, ez mellékes. A lényeg a

participáció : a közösség rendelkezésére álló emberi erőforrásokat nem elnyomni, elijeszteni kell, hanem becsatornázni a közös célok megvalósítására. Persze, már a célokat sem felülről kell a "népnek adományozni": a meghatározásuk során is lehetőséget kell adni a tagságnak az elképzeléseik artikulálására. A haladásról, változásokról pedig tájékoztatni kell őket, hogy ebben is érvényesüljön a

transzparencia. Közösségi projektnél is érdemes figyelembe venni a nép bölcsességét: "Nem elég becsületesnek lenni, annak is kell látszani." A tiszta, világos viszonyok, az alapos tájékoztatás konstruktív légkört teremtenek, további ösztönzést adnak a tagság erőfeszítéseinek."¹⁹

4.1 További lehetőségek

Egyrészt érdemes a meglevő viszonyok részletesebb feltárására a 3.2 részben említett csoportdinamikai felvétel eszközkészletét alkalmazni. Így megjeleníthetők a valós véleményformálók, összhangba hozható az informális struktúra a formális szervezeti felépítéssel.

Másrészt kidolgozásra vár egy webes felület a felhasználói közreműködés magasabb szintre emeléséhez.

Ez a két témakör érdemes továbbgondolásra illetve további kutatásra és fejlesztésre. Ilyen módon az egyesületi forma alkalmas lehet a turisztikai attrakciók egyedi prezentálására.

19 http://geocaching.hu/forum.geo?action=thread&id=tmod&message_id=414698 [Hozzáférés: 2015.05.06 00:07]

Végezetül álljon itt egy összefoglaló, amely a koncepció megfogalmazásának szintjén, de szervezeti aspektusokra is kitérve vázolja fel az egyesület egyik lehetséges jövőképét:²⁰

Programvázlat

a Magyar Geocaching Közhasznú Egyesület elnökségi feladatairól a 2014-2017. közötti időszakra

1. Alapértékeink közvetítése - „virtuális útikönyv” - továbbra is a legfontosabb egyedi jellemzőnk - környezettudatosság, természetvédelem - közösségi élmény - egészséges életmód					Fairy 2014.05.28. v1.0				
2. Szervezeti ésszerűsítés - az elnökségen belül feladatkörök meghatározása:									
<i>adminisztráció</i>		<i>rendezvények</i>		<i>informaika</i>		<i>külső kapcsolatok</i>		<i>turistautak.hu</i>	
3. Szervezeti kultúra fejlesztése - felhasználó-központúság: lényegében szolgáltatunk - pozitív visszacsatlás: „megregulázás” helyett jutalmazással motiválni - koncepció – céljaink megfogalmazása, hogy tudjuk hová szeretnénk eljutni - participáció – ösztönözzük a tagság részvételét az egyesületi munkában - nyíltság – egyesületet érintő kérdésekben a belső nyilvánosság előtti eszmecsere		5. A felhasználók aktivizálása - évente legalább két országos fesztivál és verseny megszervezése - regionális rendezvények ösztönzése, támogatása - CITO-mozgalom újjáélesztése - szervezett túrák (teljesítménytúrák, geotúrák)		6. Geocaching.hu fejlesztés - a szerver audítálása és „kitakarítása” - a portál fokozatos, de teljes újraindítása a korszerű követelményeknek megfelelően - kettős szerkezet: core (alap funkcionális) és API (felhasználói fejlesztésekhez) - közösségi fejlesztési modell alkalmazása az API-nál (a core- nál mérlegelés után) - alkalmazkodás a megváltozott felhasználói szokásokhoz, eszközökhöz		8. Együttműködés/ békés „együttélés” más szereplőkkel - alternatív játzóterek (geocaching.com, gpsgames.hu, munzee.com) - civil szervezetek (pl. turisztikai egyesületek) - vállalkozások (pl. szponzorok) - hivatalos szervek (pl. természetvédelmi hatóságok)		9. Turistautak.hu - a térképszerkesztők, trekkelők autonómiájának biztosítása - szakosztály kialakítása - szakmai együttműködés az OMP fejlesztőivel - döntés az OpenStreetMap-szel kialakítandó viszonyról - kapcsolatok kiépítése civil és intézményi felhasználók felé (pl. jelzőfestők, túraszervezők)	
4. Jogkövető működés folytatása - a hatályos jogszabályi normákhoz igazodó eljárási rend - transzparencia – az anyagi viszonyok teljes átláthatósága a tagság felé				7. Technikai tudásbázis kialakítása - a FAQ-ban, fórumokon felhalmozódott ismeretek strukturált formába szervezése - a hangsúly a GPS-t tartalmazó eszközök használatának elősegítésén van - kapcsolódó tartalmak (használati útmutatók, oktatóvideók, stb.) kidolgozása					

20 <http://fairy.hu/blog/?p=11> [Hozzáférés: 2015.05.06 01:01]